

Nr 427

Av herr **Lothigius**, om *ekonomisk vidareutbildning för viss personal inom krigsmakten.*

Den befintliga, redan mycket omfattande civila kontrollen över den militära förvaltningen synes icke kunna mera väsentligt utvidgas utan att samtidigt kraven på bästa möjliga kombination av å ena sidan militär och å andra sidan ekonomisk och förvaltningsmässig sakkunskap i viss mån riskeras. Det är angeläget framhålla det olyckliga i att söka konstruera ett motsatsförhållande mellan "civilt" och "militärt". Problemet är ju i själva verket att tillgodose, att den i varje sammanhang erforderliga expertisen kan komma till tals. Detta löses bäst genom att de lämpligaste personerna placeras i de berörda befattningarna med hänsyn till erforderliga kvalifikationer och i övrigt oberoende av om de har "civil" eller "militär" status.

Det är därför nödvändigt, att förhållandevis stora grupper militär personal har insikter i ekonomiska ting. Detta gäller dels chefer med förvaltnings- eller planeringsansvar, dels också stabs- och förvaltningspersonal och därvid främst sådan, som har till uppgift att planera på lång sikt. För detta är det också i viss grad sörjt genom att undervisning i ekonomiska frågor ingår i utbildningen till och som officer. Allmän ekonomisk orientering meddelas sålunda inom ramen för ämnet samhällskunskap vid bl. a. krigsskolan. Den nya utbildningsgång, som kan väntas bli följd av befälsutredningens nyss framlagda betänkande, torde ge ytterligare möjligheter till vidgad orientering, bl. a. om den föreslagna obligatoriska allmänna kursen vid krigshögskolan kommer till stånd. Vid krigshögskolans tvååriga kurs meddelas redan nu undervisning i ämnet förvaltningskunskap.

Det ligger i sakens natur, att officerare, som skall tjänstgöra i intendants- eller teknisk stabsofficersbefattning, måste ha grundliga insikter i ekonomiska ting, främst inom de förvaltningstekniska områdena. Att deras utbildning i dessa frågor också leder till erforderlig kompetens, bevisas ju av det faktum, att sådan personal är mycket eftersökt på den civila marknaden, som önskar dra fördel av denna deras utbildning.

Kraven på ekonomiska kunskaper är även i övriga fall starkt beroende av den befattning, som vederbörande bekläder eller avses bekläda. Detta har gjort det nödvändigt att i vissa fall anordna särskilda kurser eller att låta vederbörande på egen hand inhämta de specialkunskaper, som kanske erfordras blott inom ett visst bestämt område

eller för en viss bestämd befattning. Ett sådant förfaringsätt är ingenting för krigsmakten specifikt.

Även om den andel, som försvarskostnaderna upptar av statens totala utgifter, icke kan sägas öka, utgör den dock en väsentlig del därav. Den tekniska utvecklingen har gått snabbt, och den militära planläggningen har till följd därav vidgats att omfatta ett ständigt växande antal områden. Intet tyder på någon avmattning i denna tendens. Snarare torde de tekniska och ekonomiska problemställningar, som den militäre planeraren ställs inför, bli alltmer komplicerade i framtiden.

Det framstår därför som angeläget, att de många officerare, som i framtiden kommer att bestrida från ekonomisk synpunkt särskilt betydelsefulla befattningar, ges tillfälle att genomgå vidareutbildning inom dessa områden. Jag syftar här närmast på sådana vidgade och fördjupade kunskaper inom national- och företagsekonomi, som kan bedömas nödvändiga för att de med tillräcklig fackkunskap skall kunna överblicka de till följd av den tekniska och ekonomiska utvecklingen alltmer komplicerade sammanhangen. Det kan icke betraktas som helt tillfredsställande, att sådan kvalificerad militär personal, varom här är fråga, hänvisas till att själva vid sidan om tjänsten bedriva tidsödande och stundom för den enskilde kostsamma fortsatta studier för att förvärva i viss befattning erforderlig kompetens. Såväl för staten som för den enskilde torde det bli till fördel, om sådan vidareutbildning i ökad utsträckning kunde meddelas inom ramen för det ordinarie militära kursprogrammet. Detta skulle även medföra, att de ansvariga befattningshavarna mera odelat kunde ägna sin uppmärksamhet åt lösningen av själva problemen därigenom, att mindre tid åtginge att inhämta och sammanställa det erforderliga underlaget.

På detta sätt skulle kunna säkerställas, att den samlade militära och ekonomiska expertis, som måste stå till förfogande för varje chef, som har ansvar för någon del av krigsmaktens ekonomiska planläggning och förvaltning, även i framtiden kommer att svara mot utvecklingens ständigt stegrade krav på fackkunskaper.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an hålla, att Kungl. Maj:t måtte låta undersöka förutsätt ningarna för att underlätta och vidga den vidareutbild ning på det ekonomiska området, som mot bakgrund av den kommande tekniska och ekonomiska utvecklingen kan bedömas erforderlig för sådan personal, som inom krigsmakten avses för från ekonomisk synpunkt särskilt betydelsefulla befattningar, samt vidtager de åtgärder, som därvid kan befinnas befogade.

Stockholm den 27 januari 1960

Carl-Wilh. Lothigi